

Director:

ANDREU-AVELLÀ ARTÍS I TOMÁS
 Editor: Diario Tele/eXpres, S. A.
 Redacció, Administració i Publicitat: Aragó, 390 - BARCELONA-13
 Apartat de Correus 1.525
 TELEX: 05784

Telèfons:
 225 05 26 — 225 40 65 — 225 44 87

Tallers:
 «Publicaciones Reunidas, S. A.»
 Aragó, 390 - Barcelona-13.
 Dipòsit legal: B. 23313/66

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

Espanya, Andorra, Portugal, Filipines, Marroc i Amèrica (excepte Estats Units i Puerto Rico):

Semestre: 390 ptes. Any: 780 ptes.
 Altres països:

Semestre: 455 ptes. Any: 905 ptes.
 Números endarrerits: 2 ptes. de recàrrec

Pagament anticipat per gir postal, xec, o transferència

En els preus de subscripció hi van inclosos els números extraordinaris

Les subscripcions començaran amb el primer número del mes següent al de la sol·licitud

Pàgs. 4 i 5	MUNIC, per Josep Maria Poblet
Pàgs. 8 i 9	DE LA LLUNA HOSTIL... A LA TERRA INHOSPITALÀRIA, per Sebastià Estradé
Pàg. 11	A LES URNES, CIUTADANS!, per Sempronio
Pàgs. 16 i 17	QUÈ SE'N TREU D'ANAR A LA LLUNA?, per Octavi Fullat
Pàg. 19	UN PLA CULTURAL, per Frederic Roda
Pàgs. 24 i 25	DUKE ELLINGTON, per Gregori Estrada, monjo de Montserrat
Pàgs. 28 i 29	TARDOR AL MONTSENY, per Ferran de Pol
Pàg. 31	ABSÈNCIA REMARCABLE, per Vicenç Riera Llorca
Pàg. 32	RECORD DE JOSEP MARIA DE SUCRE, per Joaquim Casas
Pàg. 45	MERCAT DE LA PERDIU A VILANOVA DE MEIÀ, per Dolors Sistac

I totes les seccions habituals de la revista.

pas a desnivell

D'UN EXTREM A L'ALTRE

per PERE CALDERS

DURANT aquests darrers anys, la nostra literatura ha estat administrada pels crítics del Realisme «històric», pocs i ben avinguts, amb més agressivitat (a la manera dels executius moderns) que els seus col·legues d'altres branques. Metòdics i planificadors, els social-realistes han aconseguit de controlar els escassíssims mitjans d'expressió del país, com ara alguna revista i editorials de pes considerable. Un cop sòlidament instal·lats, han repartit aprovats i suspensos, arribant a establir una pintoresca divisió dels escriptors en «dretes i esquerres». Pintoresca perquè, segons com, la lletra sembla inspirada en la cançó popular de les mentides, on s'estimula la perspiciàcia de l'auditori perquè provi d'adreçar les coses dites al revés. El desori ha estat notable. Fa poc, en Vidal Alcover esmentava el cas insòlit de Llorenç Villalonga, a qui els crítics progressistes han convertit «en un líder del socialisme més avançat, o gairebé».

Com era de preveure, la bastida alçada amb tanta tossuderia comença de trontollar. El dia 16 de novembre darrer, en Baltasar Porcel publicava a «La Vanguardia» un article on donava notícia de la defunció del Realisme socialista: «Tot un concepte de literatura, que durant una quinzena d'anys ha marcat el corrent més ample de la literatura peninsular, és avui atacat i menyspreat amb una persistència aferrissada, aHegant que idiomàticament, temàticament i imaginativament fou pobre i obtús». En Porcel parla de les noves tendències («un irisat neomodernisme injectat d'imatges camp, que fabula amb una desbordada fantasia»), i es dol que molts dels seus entusiastes són vells defensors, dictadors irreductibles, del Realisme socialista.

Per una curiosa coincidència, a la mateixa pàgina de «La Vanguardia» i al costat de l'article d'en Porcel, n'hi ha un altre d'Àngel Carmona on

s'esmenta una frase de Roger Planchon: «Alguns fanàtics de Brecht ja es precipiten en braços de Grotowski». Ratlles abans, es puntualitza que Grotowski és un director polonès «metafísic» que, enfront de l'orientació col·lectivista del seu país, fa taula rasa de la història per a afirmar el mite.

Assistim una vegada més al festival de les empentes per pujar al tren en marxa. Potser no cal capficar-s'hi massa. El mal resideix en aquests dictadors irreductibles que esmenta en Porcel, i en la tristesa dels resultats obtinguts. Per a una cultura com la nostra, sotmesa a tants condicionaments, amb els mitjans d'expressió molt restringits, són temibles els riscos que comporta posar-ho tot en unes soles mans, monolítiques i lineals.

El desconcert, ara, és considerable. La tècnica del silenci, aplicada tenaçment a alguns autors actuals i del passat més recent, han empobrit el nostre patrimoni literari. Hi ha hagut obres, en canvi, exalçades fins a la inflació, reinventant-les per a descobrir-hi la càrrega social-realista que l'autor, si molt convé, ni tan sols no sospitava. O que havia buscat astutament de cara als vents favorables.

Si cloem una etapa i en comencem una altra, cal desitjar que ens ajudi una major equanimitat. En general, aniria bé de fer el recompte del que tenim sense perdre de vista que les batzegades més aviat perjudiquen els processos d'evolució. Que no ens passi que el neomodernisme anuHi (fins a nova ordre) totes les disposicions anteriors. Si ens posem la mà al cor, haurem de convenir que el realisme anirà fent la seva via, sense valadors delirants ni la necessitat d'abrigar-se amb proteccions totalitàries. I al costat d'ell, la fantasia, la capacitat de somni, la fabulació i el do d'imaginar. Tot ens farà prou servei.